

Hogere Zeevaartschool
Master in de nautische wetenschappen /
Master en sciences nautiques
(master)

Inhoud

1	Samenvattende conclusie	3
2	Besluit	4
3	Werkwijze en verantwoording	5
3.1	Evaluatieorgaan en visitatiecommissie	5
3.2	Werkwijze	5
3.3	Domeinspecifiek referentiekader	6
3.4	Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie	8
4	Opleiding	10
5	Beoordeling	11
5.1	Doelstellingen opleiding	11
5.2	Programma	13
5.3	Inzet personeel	18
5.4	Voorzieningen	22
5.5	Interne kwaliteitszorg	24
5.6	Resultaten	26
6	Oordelen visitatiecommissie	28
7	Oordelen NVAO	29
8	Opmerkingen en bezwaren van instelling	30

1 Samenvattende conclusie

Bij brief van 15 februari 2010 heeft Hogere Zeevaartschool (HZS) bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een aanvraag tot accreditatie ingediend voor de opleiding Master in de nautische wetenschappen / Master en sciences nautiques (MNW), steunend op een visitatierapport uitgevoerd door de Vlaamse Hogescholenraad. De aanvraag is ontvangen op 24 februari 2010.

Procedurele eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De visitatiecommissie heeft het visitatieprotocol gevolgd zoals vastgesteld door het evaluatieorgaan;
- Het referentiekader gehanteerd door de visitatiecommissie bevat alle onderwerpen en facetten van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO (accreditatiekader) inclusief een domeinspecifieke vertaling. De facetten worden wel in een afwijkende volgorde behandeld;
- De visitatiecommissie heeft de beslisregels beschreven in het accreditatiekader adequaat toegepast;
- De gevolgde procedure is in overeenstemming met het toetsingskader voor de werkwijze van de VLIR en VLHORA als evaluatieorgaan of de erkenningsregeling van andere evaluatieorganen.

Inhoudelijke eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het oordeel van de visitatiecommissie over de kwaliteit van de opleiding is mede gebaseerd op een vergelijking met verwante opleidingen en zo mogelijk internationaal gehanteerde normen voor opleidingen in het relevante domein;
- In het visitatierapport vastgesteld door de visitatiecommissie is voldoende gemotiveerd waarom de opleiding al dan niet aan de criteria van het beoordelingskader (hoofdstuk 2) voldoet zodat voldoende generieke kwaliteitswaarborgen voorhanden zijn. Het visitatierapport behandelt minimaal de zes in het accreditatiekader genoemde onderwerpen, waarbij per onderwerp aan alle facetten aandacht wordt besteed. Voor ieder facet is een oordeel gegeven op de vierpuntschaal op basis waarvan per onderwerp een oordeel volgt. De oordelen zijn onderbouwd met feiten en analyses. Het visitatierapport wordt afgesloten met een samenvattend oordeel over de opleiding;
- Het visitatierapport geeft inzicht in de kwaliteit van de visitatiecommissie. Het visitatierapport bevat informatie over de omvang en de samenstelling van de visitatiecommissie, en over haar onafhankelijkheid, deskundigheid en gezaghebbendheid.

2 Besluit

betreffende de accreditatie van de Master in de nautische wetenschappen / Master en sciences nautiques van de Hogere Zeevaartschool.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

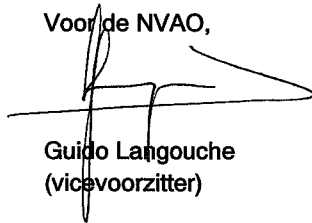
Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Master in de nautische wetenschappen / Master en sciences nautiques van de Hogere Zeevaartschool goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen, die te Antwerpen wordt georganiseerd.

Gelet op de door de instelling aangevraagde overgangsmatige regeling inzake academisering wordt de accreditatie verleend voor een periode van 6 jaar.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2010-2011 tot en met het einde van het academiejaar 2015-2016.

Den Haag 14 juni 2010,

Voor de NVAO,

Guido Langouche
(vicevoorzitter)

3 Werkwijze en verantwoording

Bij brief van 15 februari 2010 heeft Hogere Zeevaartschool bij de NVAO een accreditatieaanvraag ingediend voor de opleiding Master in de nautische wetenschappen/Master en sciences nautiques. De aanvraag is ontvangen op 24 februari 2010.

Ter ondersteuning van deze aanvraag heeft Hogere Zeevaartschool een rapport bijgevoegd vanwege een evaluatieorgaan: Vlaamse Hogescholenraad.

De NVAO heeft deze aanvraag beoordeeld aan de hand van het Accreditiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen (14 februari 2005), conform de Handleiding accreditatie Vlaamse Gemeenschap (8 mei 2007) en het Reglement tot bepaling van bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en Toets Nieuwe Opleiding ten aanzien van hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse Gemeenschap (14 februari 2005).

3.1 Evaluatieorgaan en visitatiecommissie

Evaluatieorgaan: Vlaamse Hogescholenraad

Visitatiecommissie:

- Eduard Somers (voorzitter en domeindeskundige) gewoon hoogleraar Internationaal Zeerecht aan de faculteit van de Rechtsgeleerdheid, Rijksuniversiteit Gent.
- Georges De Corte (onderwijsdeskundige) emeritus hoogleraar academische initiële lerarenopleiding aan de Universiteit Antwerpen
- Piet Boekel (domeindeskundige) voorheen Det Norske Veritas, mede ontwikkelaar van het IMO's International Safety Management Code en auditor.
- Jo Box (domeindeskundige) directeur van Duncan Management BV, Ulvenhout.
- Eric Poirier dit Coulier (domeindeskundige) Cheffloods, Nautisch Dienstchef bij DAB Loodswezen, Antwerpen
- Student: geen deelnemende student

Projectbegeleider en secretaris: Lucia Van Hoof

De Erkeningscommissie heeft bij besluit van 17 januari 2008 bevestigd dat de samenstelling van deze visitatiecommissie voldoet aan de criteria van onafhankelijkheid die gelden voor de opleidingen van ambtshalve geregistreerde instellingen.

3.2 Werkwijze

Op 13 maart 2008 werd de visitatiecommissie officieel geïnstalleerd. De installatievergadering stond in het kader van een kennismaking, een gedetailleerde bespreking van het visitatieproces aan de hand van de *Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR|VLHORA*, februari 2005 en een toelichting van het ontwerp van het domeinspecifiek referentiekader. Daarnaast werd een aantal praktische afspraken gemaakt. De visitatiecommissie heeft een domeinspecifiek referentiekader voor de opleiding opgesteld en aan de opleiding bezorgd. Elk commissielid heeft het zelfevaluatie rapport en de bijlagen

bestudeerd, de geselecteerde eindwerken gelezen en haar argumenten, vragen en voorlopig oordeel vastgelegd in een checklist, waarvan de secretaris een synthese heeft gemaakt. De synthese werd uitvoerig besproken en beargumenteerd door de commissieleden. De opleiding wordt verzorgd in het Nederlands en in het Frans. De beoordeling van de commissie heeft betrekking op beide taalvarianten. Waar noodzakelijk maakt de commissie een onderscheid. De VLHORA heeft een bezoekschema ontwikkeld dat desgevallend aangepast werd aan de specifieke situatie van de opleiding. Uit het bezoekschema blijkt dat tijdens de visitatie werd gesproken met een representatieve vertegenwoordiging van alle geledingen die bij de opleiding betrokken zijn. Tijdens de visitatie werd bijkomend informatiemateriaal bestudeerd en werd een bezoek gebracht aan de instelling met het oog op de beoordeling van de accommodaties en de voorzieningen voor de studenten. Na de gesprekken met de vertegenwoordigers van de opleiding hebben de visitatieleden hun definitief (tussen)oordeel per facet en per onderwerp gegeven. Op het einde van het visitatiebezoek heeft de voorzitter een korte mondelinge rapportering gegeven van de ervaringen en bevindingen van de visitatiecommissie, zonder expliciete en inhoudelijk waarderende oordelen uit te spreken. De secretaris heeft in samenspraak met de voorzitter en de commissieleden, op basis van het zelfevaluatierapport, de checklisten en de motiveringen gebaseerd op het visitatiebezoek, een ontwerp opleidingsrapport opgesteld. Het ontwerprapport geeft per onderwerp en per facet het oordeel en de motivering van de visitatiecommissie weer. Daarnaast werden - waar wenselijk en/of noodzakelijk - aandachtspunten en eventuele aanbevelingen voor verbetering geformuleerd. Het ontwerp opleidingsrapport werd aan de hogeschool gezonden voor een reactie in/op/tijdens de periode eerste terugmelding. De reactie van de opleiding op het ontwerp opleidingsrapport werd door de commissie in een slotvergadering besproken. De commissie legt in een eerste fase een oordeel per facet vast. Daarna legt de commissie een oordeel per onderwerp vast op basis van de oordelen van de facetten die van het onderwerp deel uitmaken. In geval van een compensatie van facetten, wordt het oordeel op onderwerpniveau gevolgd door een motivering en aangevuld met de weging die de commissie hanteerde in de oordeelsvorming op onderwerpniveau. In de overige gevallen wordt voor de motivering van het oordeel op onderwerpniveau verwezen naar de argumentatie bij de facetten. De oordelen per facet en per onderwerp hebben betrekking op alle locaties, afstudeerrichtingen en varianten. Daar waar er een onderscheid in het oordeel per afstudeerrichting en/of locatie en/of variant nodig is, wordt dit aangegeven in het rapport. De commissie houdt in haar beoordeling rekening met accenten die de opleiding eventueel zelf legt, met het domeinspecifiek referentiekader en met de benchmarking ten opzichte van de gelijkaardige opleidingen in andere instellingen van hoger onderwijs. Alle oordelen en wegingen volgen de beslisregels zoals geformuleerd in de *Handleiding onderwijsvisitaties VLIR|VLHORA* van februari 2005. Op het niveau van de facetten volgen de oordelen een vierpuntenschaal: "onvoldoende", "voldoende", "goed" en "excellent". Op het niveau van de onderwerpen en op het niveau van de opleiding in haar geheel geeft de commissie een antwoord op de vraag of er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn. Hierbij kan het oordeel "voldoende" of "onvoldoende" luiden.

3.3 Domeinspecifiek referentiekader

De visitatiecommissie is verantwoordelijk voor de opmaak van het domeinspecifiek referentiekader. Bij het opstellen van het referentiekader heeft de commissie de volgende input gehanteerd. In de eerste plaats de referentiekaders van de opleiding, namelijk het omvormingsdossier van de opleiding. Daarnaast zijn gebruikt: wettelijke bronnen, brondocumenten onderschreven door het werkveld en officiële brondocumenten

beroepsregelgeving, tevens het internationale referentiekader. Het gaat dan om: a) het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (2003-04-04) (<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/bundel/HOstruct.htm>); b) de STCW 95-standaard (bestaande uit: - de richtlijnen van de International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978, as amended in 1995 and in 2003, opgelegd door de International Maritime Organisation (IMO) met de bijhorende Model Courses; - Seafarer's Training, Certification and Watchkeeping Code) en c) de Internationale conventies en richtlijnen van de IMO-regelgeving.

De commissie heeft hieruit domeinspecifieke competenties afgeleid.

Pijler 1: gerichtheid op de beroepen, die volgen op de opleidingen, met het oog op een maritieme beroepsloopbaan. Daartoe zijn de competenties bij de acht 'tasks' vereist:

1. Standards regarding general provisions
2. Standards regarding the master and deck department
3. Standards regarding the engine department
4. Standards regarding radio personnel
5. Standards regarding special training requirements for personnel on certain types of ships
6. Standards regarding emergency, occupational safety, medical care and survival functions
7. Standards regarding alternative certification
8. Standards regarding watchkeeping

Vereiste competenties: 1. Deskundig zijn in de discipline; 2. Kunnen opereren in steeds veranderende omstandigheden zowel aan boord als aan de wal; 3. In staat zijn zich internationaal te oriënteren; 4. Inzichten in de maatschappelijke ontwikkelingen hebben; 5. Inzichten in de politieke, sociale en economische systemen hebben; 6. Zelfbewustzijn en reflectie op eigen handelen toepassen; 7. Verantwoordelijkheidszin hebben; 8. Getuigen van een onafhankelijke en kritische attitude; 9. Onderkennen in welke omstandigheden het belangrijk is zelfstandig, rationeel en gedisciplineerd te denken; 10. De nodige ondernemingszin koppelen aan het onderkenningvermogen om een bepaald doel te bereiken.

Pijler 2: academische invalshoek. In staat zijn om op het niveau van een academische bachelor en/of master de wetenschappelijke disciplinegebonden kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes in onderzoeksprojecten te gebruiken en toe te passen volgens gepaste onderzoeksmethoden en onderzoekstechnieken voor de nautische wetenschappen.

Deze algemene competenties zijn uitgewerkt op het niveau van de academische bachelor en de masteropleiding.

De Master in de nautische wetenschappen/Master en sciences nautiques:

Pijler 1:

1. Is in staat om in een grote diversiteit van beroepssituaties, zowel in de private als in de publieke sector, zowel in profit als in non-profit organisaties en in een brede waaier van functies, professioneel en zelfstandig wetenschappelijke kennis beargumenteerd aan te wenden en toe te passen bij het voorbereiden, het nemen en opvolgen van nautische en bedrijfseconomische beleidsbeslissingen;
2. Is breed inzetbaar in diverse sectoren;
3. Heeft de academische kernvaardigheden van zelfstandig analyseren, synthetiseren, logisch en gestructureerd redeneren, oordelen en communiceren ontwikkeld;

4. Is in staat om wetenschappelijke inzichten en methoden kritisch toe te passen bij het ontwikkelen van bedrijfskundige en nautische kennis;
5. Heeft inzicht op het vlak van algemeen maatschappelijke ontwikkelingen en van nieuwe, innovatieve inzichten die voortvloeien uit wetenschappelijk onderzoek en een relevantie bezitten voor diverse managementfuncties;
6. Is zich bewust van de wisselwerking tussen maatschappelijke veranderingen en het functioneren van organisaties;
7. Is in staat op een methodologisch effectieve wijze inzicht te krijgen in problemen en ze gepast op te lossen.
8. Is in staat te onderkennen in welke omstandigheden het belangrijk is onafhankelijk, rationeel en interdisciplinair te denken;
9. Is in staat om vanuit een ethisch, humaan en mondiaal perspectief kritisch te reflecteren op de ontwikkelingen in het bedrijfsleven, de duurzaamheidsvraagstukken in een globaliserende economie en de positie van de Master in de nautische wetenschappen/Master en sciences nautiques binnen een permanent evoluerende samenleving.

Pijler 2:

1. Heeft een meer dan voldoende brede wetenschappelijke basis om vanuit wetenschappelijke referentiekaders concrete vraagstukken te omschrijven en goed onderbouwde oplossingen voor te stellen en uit te werken;
2. Is in staat te reflecteren op de eigen wetenschap.

3.4 Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het evaluatieorgaan heeft overtuigend aangetoond dat het oordeel in onafhankelijkheid tot stand is gekomen. Uit het onafhankelijkheidsbesluit van de Erkenningscommissie en de onafhankelijkheidsverklaringen van de commissieleden blijkt tevens dat de commissieleden in onafhankelijkheid tot hun oordeel zijn gekomen. De NVAO concludeert dat de visitatie en het beoordelingsproces in volstrekte onafhankelijkheid hebben plaatsgevonden;
- De commissie bestond uit 5 leden. Door verhindering van de student was er geen studentlid aanwezig tijdens het locatiebezoek. Het visitatierapport beschrijft op welke wijze studenten bij de beoordeling zijn betrokken. Op basis van de in het rapport beschreven informatie, waar onder cv's, heeft de NVAO vastgesteld dat onderwijsdeskundigheid en deskundigheid in de didactiek, de vakdeskundigheid binnen de discipline en het afnemend veld en relevante deskundigheid op het gebied van internationale ontwikkelingen van de discipline aanwezig waren. De deskundigheid binnen de commissie omvatte voldoende de gehele breedte van de opleiding.

De visitatiecommissie was bijgevolg voldoende deskundig en gezaghebbend om de beoordeling uit te voeren.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met het visitatieprotocol, zoals voorgelegd bij erkenning of toetsing:

- Het rapport geeft voldoende aan dat het visitatieprotocol effectief werd gevolgd;
- In het rapport verklaart de commissie dat de zelfevaluatie voldoende basis bood en dus voldoende zelfkritisch was;
- Het evaluatieorgaan heeft naar het oordeel van de NVAO overtuigend gegarandeerd dat de commissie adequaat heeft gewerkt;

- De commissie heeft de beschikking gekregen over eerdere visitierapporten en heeft getoetst of de wijze waarop opleidingen met eerdere aanbevelingen en adviezen zijn omgegaan voldoende is.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met een domeinspecifiek referentiekader dat voldoet aan de eisen gesteld in de erkenningsregeling/toetsingsregeling en het NVAO kader. Daarbij is aangesloten bij:

- eisen gesteld door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk aan een opleiding in het domein;
- kaders gehanteerd in eerdere visitatie;
- indien beschikbaar beroepsprofielen;
- referentiekader aangereikt door opleiding, dat voldoende situering geeft van de opleiding in nationaal en/of internationaal verband en met betrekking tot de relevante beroepspraktijk;
- wettelijke eisen voor beschermde beroepen.

Voorts komt de NVAO tot de volgende vaststellingen:

- De werkwijze van de commissie bij de beoordeling van de opleiding Master in de nautische wetenschappen/Master en sciences nautiques van de Hogere Zeevaartschool is zorgvuldig en gedegen geweest. De gevolgde werkwijze en procedure, en de geraadpleegde informatiebronnen zijn helder en nauwkeurig geformuleerd en vermeld;
- De commissie heeft haar oordeel opgesteld en onderbouwd in overeenstemming met het visitatieprotocol en heeft de daarbij behorende beslisregels gevolgd. Voor de facetten geldt dat de analyses van de commissie duidelijk en consistent zijn, en ze leiden tot heldere conclusies. Op onderwerpniveau zijn de oordelen over de facetten op een juiste en zorgvuldige wijze afgewogen en neergelegd in heldere conclusies;
- De commissie heeft hiertoe op een zorgvuldige wijze een domeinspecifiek referentiekader vastgesteld;
- Het kwaliteitsoordeel bij de toetsing is - voor zover relevant - mede gebaseerd op een vergelijking met verwante andere opleidingen en internationaal geaccepteerde criteria voor opleidingen in het desbetreffende domein;
- De commissie heeft in haar advies een aantal kritische kanttekeningen opgenomen. De NVAO onderschrijft deze en brengt deze onder de aandacht van de opleiding.
- De visitatiecommissie heeft in het kader van het verbeterperspectief aanbevelingen in het visitatierapport geformuleerd.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de beoordeling van de voorliggende opleiding zorgvuldig en gedegen tot stand is gekomen, en dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd.

4 Opleiding

Beschrijving van de opleiding

- instelling: Hogere Zeevaartschool
- aard instelling: ambtshalve geregistreerd
- vestiging(en): Antwerpen
- graad en de kwalificatie: Master in de nautische wetenschappen / Master en sciences nautiques
- niveau en oriëntatie: master
- studieomvang¹: 60 studiepunten
- afstudeerrichtingen²: geen
- onderwijstaal: Nederlands - Frans
- studiegebied : Nautische wetenschappen
- aard van de aanvraag: accreditatie

¹ Situatie ten tijde van de visitatie

² Situatie ten tijde van de visitatie

5 Beoordeling

De NVAO steunt haar besluitvorming op volgende elementen:

- Het accreditatierapport bevat een beoordeling per onderwerp en per facet³;
- De NVAO hanteert bij de beoordeling van de onderwerpen de scores 'voldoende' en 'onvoldoende'⁴;
- Een accreditatiebesluit is positief indien alle samenvattende oordelen over de onderwerpen voldoende zijn. Het eindoordeel spreekt zich niet uit over gradaties in kwaliteit. Dit gebeurt door de visitatiecommissie die in haar rapport een score geeft per facet;
- De NVAO kan per facet volstaan met een verwijzing naar de bevindingen en de overwegingen van het bijhorende visitatierapport, m.a.w. ze kunnen door de NVAO worden overgenomen. Per facet wordt aangegeven of de NVAO de bevindingen en overwegingen van de visitatiecommissie bijtreedt. Indien dat niet het geval is draagt de NVAO een eigenstandige motivering aan⁵.

5.1 Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie opleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 1: doelstellingen opleidingen:

Het positief geadviseerde omvormingsdossier van de Hogere Zeevaartschool Antwerpen voor de omvorming van de opleiding Industriële Wetenschappen en Technologie – Nautische Wetenschappen, eerste en tweede cyclus, tot de academische opleidingen bachelor en Master in de nautische wetenschappen/Master en sciences nautiques, beschrijft duidelijk de modaliteiten, de te bereiken competenties en het programma voor de opleidingen academische bachelor en Master in de nautische wetenschappen/Master en sciences nautiques.

Het Onderwijsontwikkelingsplan (2003) en de Voortgangsrapportage over het Onderwijsontwikkelingsplan (2005) geven overzichtelijk aan hoe de academisering wordt uitgebouwd om tegen 2013 volledig geacademiseerde opleidingen te kunnen aanbieden. De Commissie Onderwijsorganisatie en Onderwijsvernieuwing ((2003) geeft het academiseringsbeleid mee gestalte en heeft de omvorming naar de BAMA-structuur

³ Art.7 en 8 van het reglement ' tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en toets nieuwe opleiding ten aanzien van opleidingen in de Vlaamse gemeenschap', hierna 'reglement Bestuursbeginselen'

⁴ Accreditatiekader en art. 58&1, eerste lid van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

⁵ Art.12 van het reglement Bestuursbeginselen

degelijk voorbereid en begeleid. De opleiding bevat naast een goed omschreven academisch-nautisch gedeelte dat werd uitgewerkt op basis van uitgebreid en nauw overleg met de maritieme/nautische sector, een degelijk ingevuld algemeen academisch gedeelte dat voorbereid werd in samenwerking met de Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen. De Onderwijsraad (2006) bewaakt de directe link van de academische master met de universitaire wereld en de maritieme industrie. De actuele en gestructureerde contacten en relaties met de nationale en internationale maritieme/nautische sector en de samenwerking met de Universiteit Antwerpen, de Universiteit Gent en de Université de Liège zijn een goede maatstaf voor de inbedding van relevant wetenschappelijk onderzoek in het onderwijs.

De algemene hogeschooldoelstellingen vinden hun oorsprong in de missie en de kernopdrachten van de Hogere Zeevaartschool Antwerpen en bepalen ook de opleidingsdoelstellingen. De opleidingsdoelstellingen van de academische bachelor- en de masteropleidingen Nautische wetenschappen leunen ook aan bij de korte termijn- of strategische doelstellingen van de Hogere Zeevaartschool Antwerpen. Om een maatschappelijk verantwoord, gestructureerd, samenhangend en toekomstgericht geheel van bachelor- en masteropleidingen aan te bieden aan studenten uit alle sociale lagen van de maatschappij en van alle generaties zijn de academische en beroepsgerichte vorming complementair en worden zij geïntegreerd aangeboden.

Het BAMA-omvormingsdossier van de Hogere Zeevaartschool Antwerpen beschrijft de algemene competenties op zowel het beroepsvlak als op academisch niveau, en de wetenschappelijke competenties voor het wetenschappelijk onderzoek in het algemeen en voor het domein van de nautische wetenschappen in het bijzonder. De beroepsgerichte vorming volgt de beroepsprofielen die afgeleid zijn uit de internationale regelgeving voor maritiem onderwijs (IMO-verdrag 1978) zoals die vastgelegd zijn in de STCW95-standaard (1995) die een internationale, geharmoniseerde minimumstandaard voor maritieme opleidingen is.

De bachelor is naast een doorstroombachelor ook een beroepsbachelor. De doelstellingen van beide opleidingen richten zich op competenties voor zowel een beroepsgerichte vorming als een academische vorming.

De opleiding toont naar het oordeel van de commissie voldoende aan dat opleidingsonderdelen goed overeenkomen met zowel de decretale eisen en verwachtingen als met de internationale STCW95-standaard. De Hogere Zeevaartschool Antwerpen is, in tegenstelling tot andere hogescholen, niet alleen gebonden aan de wettelijke bepalingen op Vlaams niveau, maar moet ook beantwoorden aan de internationale regelgeving en kwaliteitsnormen van de International Maritime Organization (IMO) volgens de STCW95-standaard en -conventie.

De commissie merkt op dat de nadruk in het onderwijs stilaan verschuift van het overdragen van kennis naar het ontwikkelen van competenties als geïntegreerde gehelen van kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes. De Hogere Zeevaartschool Antwerpen beschouwt in haar ogen terecht het ontwerpen van competentiegericht onderwijs als een essentieel onderdeel van de vernieuwing van haar onderwijs.

De commissie stelt vast dat de beoogde doelstellingen en de onderbouwing ervan zowel in de breedte als in de diepte degelijk en consequent tot stand gekomen zijn en opgevolgd worden. Zij is van oordeel dat de Hogere Zeevaartschool Antwerpen het niveau en de oriëntatie van deze academiserende opleiding, zowel de Nederlandstalige als de Franstalige, degelijk onderbouwt.

De samenwerking binnen de Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen leidt nu tot het opstarten van een 'Associatiefaculteit', waardoor de ontwikkeling van wetenschappelijk

onderzoek in de Hogere Zeevaartschool Antwerpen wordt verzekerd. Verder zijn concrete en duidelijke overeenkomsten gesloten met de Universiteit Gent en met de Université de Liège. Op die manier houdt de opleiding voor haar domeinspecifieke eisen voeling met de eisen van de wetenschappelijke discipline. De hogeschool geeft aan dat in de omliggende buurlanden geen BAMA-opleiding Nautische wetenschappen voorkomt met hetzelfde niveau. De commissie meent dat dit mogelijke pluspunt echter ook een probleem kan zijn op het vlak van vergelijking met analoge opleidingen met het oog op ontwikkeling en groei. De relaties met bedrijfsleven en reders worden goed onderhouden. Het is raadzaam proactief alert te blijven om het beleid en de ontwikkelingen van zowel de bachelor- als de masteropleiding blijvend te ondersteunen en op elkaar af te stemmen.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Doelstellingen opleiding.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Doelstellingen opleiding als **voldoende**

5.2 Programma

Facet 2.1. Eisen professionele / academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstelling en programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.3. Samenhang programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.4. Studielast

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.5 *Studietijd* in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.5. Toelatingsvoorwaarden

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.9 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.6. Studieomvang

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.4 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.7 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.6 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.8 Beoordeling en toetsing

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.7 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.9. Masterproef

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.8 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 2: programma:

Uit de ingekeken documenten en de gesprekken met zowel de studenten als de afgestudeerden en de vertegenwoordigers van het beroepenveld besluit de commissie dat de inhoud van het programma en de curriculumopbouw degelijk afgestemd zijn op de doelstellingen en competenties van de bachelor- en masteropleidingen. De competenties zijn zeer concreet uitgeschreven voor zowel het operationele als het management niveau en vormen de basis voor het onderwijsprogramma. Dit alles is het resultaat van degelijk toegepaste procedures voor curriculumontwikkeling en participatie van de relevante actoren.

In de masteropleiding komen in aanvulling op de bacheloropleiding zes onderzoeksdomeinen aan de orde: Veiligheid en gezondheid, Maritiem transport, Mariene milieuthematiek, Maritieme energieproblematiek, Maritieme technieken, Human Resources en Communicatie. De inhoud van de opleidingsonderdelen en -elementen wordt in drie talen, namelijk Nederlands, Frans en Engels, omschreven in de cursusplannen en in de ECTS-fiches die behoren tot de studiegidsen. De commissie stelt vast dat de doelstellingen van de opleiding een goede vertaalslag hebben naar de inhoud van het masterprogramma. Al de gestelde doelstellingen voor een loopbaan op zee en deze aan wal zijn even goed uitgewerkt. Ook de twee pijlers waarop de opleiding is gebouwd, namelijk de uitoefening van de beroepen en de academische invalshoek, zijn degelijk herkenbaar in het programma van de master.

Voor een aantal opleidingsonderdelen werken de opleidingen disciplineoverschrijdend. Voorbeelden zijn de stage en gelijkgestelde vaartijd en de masterproef, en de wetenschappelijke onderzoeksmethodologie. In deze opleidingsonderdelen komen vooral algemene, algemeen wetenschappelijke en algemeen beroepsgerichte competenties aan bod.

Los van het feit dat de internationale dimensie aanwezig is in het onderwijsprogramma doordat de Hogere Zeevaartschool Antwerpen gebonden is aan de internationale regelgeving, de STCW95-standaard, stelt de commissie vast dat de internationalisering in de opleiding op dreef komt door: uitwisselen van onder andere informatie over opleidingen, curricula en trainingsmethoden en toepassingen van STCW95-normen, en door de 'international classroom' van studenten zowel uit de Europese Unie als uit niet-EU-landen. Verder vindt uitwisseling van studenten en docenten plaats in het kader van het *Erasmus Lifelong Learning Program 2007-2013*.

Het programma getuigt van doelgerichte groei in verwevenheid van het onderzoek en het onderwijs. In het kader van de Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen wordt er een breed samenwerkingsplatform opgericht waarbij wordt gewerkt aan een gestructureerd onderzoeksaanbod. Bovendien blijkt uit de gesprekken dat het studiepakket beantwoordt aan de noden van de reders die zelf de mogelijkheden hebben om het evenwicht tussen de professionele en academische gerichtheid van de opleiding zo goed mogelijk op elkaar te blijven afstemmen.

De commissie neemt een duidelijke opbouw in het programma waar van de kennis en inzichten die nodig zijn om de competenties van de STCW95- standaard te verwerven. Dit geldt ook voor de ondersteunende kennis zoals wiskunde, fysica, chemie, elektronica. Professionele kennis over management en economie, recht, talen en multiculturaliteit wordt aangescherpt. De praktijkgedeelten van de nautische en nautisch-technische opleidingsonderdelen stellen de vaardigheden voor het specifieke beroepsmatig functioneren centraal. Vaardigheden die het maatschappelijk en algemeen beroepsmatig functioneren ondersteunen, zijn verspreid terug te vinden in het programma van de opleidingen. Onderzoeksmethodologie komt geïntegreerd aan bod in diverse opleidingsonderdelen en vooral in de bachelorscriptie en de masterproef. Het opleidingsonderdeel Data analysis schept mede het kader voor de masterproef waarbij de studenten bewijzen dat ze de onderzoeksvaardigheden voldoende beheersen om deel te nemen aan onderzoek of om zelfstandig onderzoek te verrichten, ook in internationale context.

Uit de gesprekken met de studenten, de docenten en het beroepenveld blijkt dat in het kader van de academisering steeds meer onderzoeksprojecten worden opgezet, zowel in de Hogere Zeevaartschool Antwerpen zelf als in samenwerking met andere hogescholen of met universiteiten. Vooral in het derde bachelorjaar en in het masterjaar streeft de opleiding er naar om opleidingsonderdelen uit te werken vanuit de onderzoekservaring van de betrokken lesgevers. De coördinator Wetenschappelijk onderzoek zorgt voor de uitbouw van het wetenschappelijk onderzoek en coördineert de verschillende projecten. Het programma houdt bewust rekening met actuele inzichten in de nautische wetenschappen en in de bedrijfskunde, en met maatschappelijke ontwikkelingen. Zo gaat in het programma veel aandacht naar randwetenschappen zoals recht, economie, psychologie, human resources en talen omdat afgestudeerden na hun loopbaan op zee meermaals terecht komen in uiteenlopende beroepen aan de wal. Vanaf het eerste jaar komt de student door de stage in contact met zijn toekomstig werkveld. Op die manier werken de studenten in een reële omgeving aan de doelstellingen van de cursusplannen, de ECTS-fiches en de STCW95-conventie en -code in hun geheel.

Alle activiteiten van het praktische gedeelte van de opleiding zijn gerelateerd aan de STCW95- standaard en -conventie en zijn ondergebracht in een overzichtelijk document "Stages en Gelijkgestelde Vaartijd". Onder de gelijkgestelde vaartijd vallen de labo's en de simulatoropleidingen. De basis is het door IMO goedgekeurd Cadet Training Record Book (CTRB). Zowel de studenten als de vertegenwoordigers van het werkveld zijn zeer tevreden over de aanpak van de stages.

De bachelorscriptie kan een onderzoek zijn, een uitgewerkt simulatiepakket, een projectstudie of een theoretische scriptie.

De goede aanzetten in het academiseringsproces geeft de commissie vertrouwen. De opleiding zet op positieve en gedreven manier duidelijke onderzoekslijnen uit en het werkveld stimuleert vernieuwing en academisering van het onderwijs in de opleiding. Het goede evenwicht tussen de beroepsgerichte pijler en de academische pijler behoeft blijvende aandacht.

De evolutie van algemene kennis en inzichten naar verdieping van de inhoud is herkenbaar doorheen het curriculum. De opleidingsonderdelen van de hogere jaren bouwen verder op de kennis, de inzichten, de vaardigheden en de attitudes die in lagere jaren worden aangeboden. In het derde bachelorjaar en in het masterjaar worden keuze-opleidingsonderdelen ingericht in verschillende onderwijsenheden en onderzoeksdomeinen. Daardoor kunnen de studenten zich specialiseren in hun interessegebied. De algemene en specifieke beroepsgerichte bachelor- en mastercompetenties die overeenstemmen met de vereisten van de STCW95-standaard en -conventie, leiden gradueel tot het finale operationele niveau van de bachelor- en het managementniveau van de masteropleiding. De basiskennis van het wetenschappelijk onderzoek en van onderzoeksmethoden komt in het eerste jaar beperkt aan bod en evolueert naar degelijke kennis in de loop van de laatste twee opleidingsjaren. De toepassing van het flexibiliseringsdecreet leidt tot een grote variatie van leerroutes, die in de opleiding degelijk voorbereid en opgevolgd worden. De regelgeving hierover is opgenomen in het Onderwijs- en Examenreglement en in het EVC-reglement van de Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen. De vakgroepen en onderwijsgroepen leveren belangrijke bijdragen voor de afstemming van de vakinhouden op elkaar. Overbodige overlap wordt mede door de studentenraad bewaakt. De studenten en de afgestudeerden getuigen de samenhang van het programma als goed te ervaren. De commissie vraagt wel het evenwicht tussen praktijk en theorie te bewaken. De huidige situatie waarbij een deel van de praktijk, meer bepaald een deel van de vaartijd, buiten het programma valt, vraagt specifieke aandacht.

Tussen 2004 en 2006 bracht de werkgroep Studietijdmeting de studeerbaarheid in kaart. Nadien werd de werkgroep ondergebracht in de cel Integrale Kwaliteitszorg. De opleiding houdt met de focusgroepen de vinger aan de pols en krijgt op die manier ook zicht op de studiebelemmerende en/of -bevorderende factoren van de opleiding. In het modeltraject zijn de 180 studiepunten van de bachelor- en de 60 studiepunten van de masteropleiding gelijkmatig gespreid over de verschillende opleidingsonderdelen en opleidingsjaren. De begrote studietijd situeert zich rond de 1680 uren per jaar en beantwoordt aan de norm van 60 studiepunten per jaar. Niettegenstaande de studiedruk en dikwijls grote werkdruk geven de studenten van de bachelorjaren aan dat het mits de vereiste inzet haalbaar is. In het masterjaar komen alleen die studenten onder hogere druk te staan die een ander onderwerp kiezen voor hun masterproef dan zij hadden voor de bachelorscriptie. De studenten vermelden tijdens de gesprekken de uitgebreidheid van de opleidingsonderdelen, de diversiteit ervan en de variatie in de opleiding als sterke punten. Het academiejaar is ingedeeld in modules, waardoor de verdeling van de studietijd gelijkmatig is. Na ieder module kunnen examens ingericht worden, waardoor er ook een spreiding van de studielast mogelijk is. Het is duidelijk dat de opleiding veel aandacht besteedt aan het opvolgen van de studeerbaarheid van de cursussen.

De commissie stelt vast dat de curriculumopbouw en het didactisch concept zijn afgestemd op de beoogde doelstellingen. Het ontwikkelingspad van verandering van didactiek is gestart. De leerdoelen worden op een bewuste en geplande wijze gerealiseerd. In de cursusplannen en de studiegidsen wordt voor elk opleidingsonderdeel of -element aangegeven welke werkvorm er wordt gehanteerd. De werkvormen zijn gevarieerd: hoorcolleges, seminaries, oefeningen, begeleid zelfstandig studeren, opdrachten, het gebruik van een elektronische omgeving.

Voor technisch-nautische en praktisch-technische opleidingsonderdelen zijn er specifieke didactische onderwijsmiddelen beschikbaar, waardoor studenten in zeer realiteitsgetrouwe situaties vaardigheden kunnen oefenen: meetinstrumenten, laboratoria en simulatoren. De commissie waardeert de in ontwikkeling zijnde 'manned models' projecten op de vijver van

de campus. De uitwerking van het digitaal leerplatform gebeurde met de ondersteuning van de diensten van de UA omdat voor de Hogere Zeevaartschool Antwerpen deze dienstverlening met eigen middelen niet mogelijk is. De commissie stelt vast dat het belang dat de opleiding hecht aan het digitaal leerplatform *Blackboard Learning System™*, aan informatica, aan het internetbereik als leermiddelen een positieve weerslag heeft op uitwerking van het programma. De opleiding streeft eenvormigheid en transparantie na in het gebruik van syllabi en cursussen. De commissie stelt vast dat het cursusmateriaal voor de bachelorjaren verzorgd en goed is en dat hier voor het masterjaar nog verder aan gewerkt moet worden. De commissie waardeert eveneens de bijdragen die de commissie Onderwijs en onderzoek en de stuurgroep Wetenschappelijk onderzoek leveren aan de afstemming tussen vormgeving en inhoud van het programma.

De organisatie van toetsen en examens staat beschreven in het Onderwijs- en Examenreglement. De opleiding kiest voor een zo groot mogelijke spreiding van de examens. De studenten en docenten hebben inspraak in de opstelling van de examenplanning en zijn tijdig op de hoogte van de definitieve examenplanning. Bij de start van het academiejaar lichten de studentenbegeleiders het Onderwijs- en examenreglement toe aan de studentengroepen. Uit de cursusplannen en de studiegidsen blijkt een degelijke variatie aan evaluatievormen. Deze diversiteit gaat samen met de competenties en de daaruit voortvloeiende doelstellingen. De evaluatiecriteria van de opleidingsonderdelen, ook de stage, bachelorscriptie en masterproef, liggen vast en zijn gebaseerd op de te bereiken doelen en competenties. Tijdens de stage worden de studenten opgevolgd en geëvalueerd zowel door de instructeurs als door de coaches.

De commissie stelt vast dat het Cadet Training Record Book niet altijd even goed wordt ingevuld. De rederij voert bedrijfsevaluaties uit van de vrijwillige vaarstages.

Het toetsbeleid wordt in het kader van de kwaliteitszorg en de jaarlijkse externe audit elk academiejaar geëvalueerd en getoetst aan de kwaliteitscriteria betrouwbaarheid en validiteit, en aan de eisen van het competentiegericht onderwijs/leren. Ook de examencommissie evalueert op regelmatige basis haar werking.

In de masterproef toont de student dat hij in staat is om op academisch niveau de verworven inhoudelijke kennis, inzichten en vaardigheden toe te passen en te integreren in een samenhangend wetenschappelijk onderbouwd document, op basis van zelf verricht onderzoek. Dit document is een theoretische scriptie of een onderzoeksproject en is bij voorkeur gerelateerd aan een van de onderzoeksdomeinen: Veiligheid en gezondheid, Maritiem transport, Mariene milieuthematiek, Maritieme energieproblematiek, Maritieme technieken, Human Resources en communicatie. De criteria voor de opstelling en voor de beoordeling van de masterproef liggen vast in een duidelijk en formeel schema. De beoordeling van de scriptie gebeurt hoofdzakelijk op basis van de volgende elementen: de relevantie van het onderwerp, de duidelijkheid van de probleemstelling, de logische opbouw en structuur, de volledigheid van de literatuurstudie, de gebruikte analysemethode en de creativiteit en kritische ingesteldheid bij het beantwoorden van de vraagstelling. Het taalgebruik moet helder, correct en wetenschappelijk zijn. Er wordt ook verwacht dat de presentatie verhelderend is. De masterscriptie moet een uitgebreide wetenschappelijke verhandeling zijn waarmee de student aantoont dat hij een probleem/onderzoeksvraag, in directe relatie met de einddoelen van de opleiding, zelfstandig, op een kritische wijze, technisch gevorderd kan uitdiepen en wetenschappelijk verantwoord kan behandelen in een verzorgd schriftelijk document. Uit de aanpak moeten een analytisch en synthetisch vermogen en een zelfstandig probleemoplossend vermogen op academisch niveau blijken. De masterscriptie dient ook te getuigen van de algemeen kritisch-reflecterende ingesteldheid en de onderzoeksingesteldheid van de student. De commissie waardeert het gevoerde preventiebeleid en de controle met betrekking tot plagiaat. De studenten worden

degelijk voorbereid in het opleidingsonderdeel Wetenschappelijke onderzoeksmethodologie tijdens het derde bachelorjaar en Data analysis tijdens het masterjaar. De commissie stelt vast dat meer en meer onderwerpen van masterproeven rechtstreeks verbonden zijn met onderzoeksprojecten die opgezet worden aan de Hogere Zeevaartschool Antwerpen. Een aantal scripties kaderen in onderzoeksprojecten die lopen in samenwerking met de Universiteit Antwerpen en/of met departementen van geassocieerde hogescholen van de Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen en met de maritieme industrie als werkveld.

De visitatiecommissie meent dat de totale aanpak van de masterproeven zich duidelijk situeert in de groeiende academisering van de opleiding en ervaart dat de opleiding zich bewust is van de fase van het ontwikkelingstraject waarin zij zich bevindt. De opleiding betreft externen bij de masterproeven.

Om in te schrijven voor de masteropleiding moet de student het diploma van de bacheloropleiding gehaald hebben.

Er wordt een lichte gelijkmatige toename van studenten uit de Europese en niet-Europese landen vastgesteld. De opleiding besteedt de nodige aandacht aan haar instroom en houdt voeling met de hinderpalen die een geslaagde aansluiting in de weg staan. Zij voorziet in een brede waaier van verschillende voorzieningen om de differentiële instroom bij te spijkeren en besteedt daar veel tijd en energie aan. De instroomheterogeniteit vraagt om gedifferentieerde leertrajecten en de opleiding benut dan ook de mogelijkheden die het flexibiliseringsdecreet hiertoe creëert: diplomacontract, creditcontract of examencontract. Ook voor uitkeringsgerechtigde studenten ontstaan mogelijkheden tot studeren. Een student die kiest voor een creditcontract volgt een persoonlijk deeltraject.

De vraag naar een vrijstelling op grond van eerder verworven kwalificaties (EVK) richt de kandidaat-student aan de EVK-commissie. Na onderzoek en erkenning van de eerder verworven kwalificaties het advies van de EVKcommissie gevalideerd of gemotiveerd afgewezen door het Bestuurscollege. Het EVC-assessment geeft kandidaten die geen diploma's hoger onderwijs kunnen voorleggen de kans om hun elders verworven competenties in te brengen. De commissie wijst er op dat bij de instroom van voornamelijk Franstalige studenten met name over de kennis van het Engels moeten worden gewaakt.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Programma.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Programma als **voldoende**

5.3 Inzet personeel

Facet 3.1. Eisen professionele/academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.3 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.1 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 3: inzet personeel:

De regelgeving voor het personeelsbeleid voldoet aan de decretale eisen en is goedgekeurd door het Hogeschoolonderhandelingscomité (HOC). Met het oog op de academisering stapt de hogeschool mee in het concept dat de Universiteit Antwerpen uitwerkt voor de profielen van het academisch personeel. De commissie heeft aan de hand van eigen observaties kunnen vaststellen dat het personeelsbeleid meer is dan een geschreven letter. De commissie spreekt haar waardering uit over het sterke en visionaire leiderschap, ook op onderwijskundig gebied, dat duidelijk aanwezig en ingebed is. De commissie maakt in alle geledingen kennis met goed gekwalificeerd personeel met brede interesses, brede kennis en van hoog niveau. De verschillende personeelsgeledingen geven tijdens de gesprekken duidelijk blijk van enthousiasme, gedrevenheid, motivatie, en tevredenheid.

De wijze waarop vacante betrekkingen worden ingevuld, de selectie en aanwerving gebeurt, procedures worden gevolgd voor bevordering, benoeming, amtswijziging en evaluatie is allemaal duidelijk uitgeschreven en wordt consequent toegepast. De gehanteerde planning op middellange termijn voor wervingen, heraanstellingen en bevorderingen van de statutaire personeelsformatie is gericht en doordacht. In de procedure voor de aanwerving van onderwijzend personeel zijn verschillende academische en professionele criteria opgenomen. Een doorslaggevend criterium voor het academisch personeel is het beschikken over een doctoraat op proefschrift of het bezig zijn met het voorbereiden ervan. De commissie stelt vast dat de gerichte aanwervingstrategie heeft geleid tot een hooggekwalificeerde en multidisciplinaire omkadering. De aanwezigheid van uiteenlopende disciplines van doctoraten op proefschrift en gelijkgestelde kapiteinbrevetten resulteert in een degelijk academiseringsproces en zich ontwikkelend onderzoek. Daardoor wordt ook doctoreren in de Nautische Wetenschappen mogelijk.

Hoewel de opleiding stelt dat de beschikbare tijd voor onderzoeksactiviteiten, die gekoppeld zijn aan het onderwijsdomein van de onderzoeker, tussen 5 en 60 % ligt, blijkt uit de gesprekken dat heel wat onderzoeksactiviteiten boven op de eigenlijke werktijd worden uitgevoerd. Structurele en systematische communicatie en overleg met de Universiteit Antwerpen en met de associatiepartners over wetenschappelijk onderzoek en concrete wetenschappelijke projecten leiden tot een voortschrijdende academisering van de opleiding. De opleiding vraagt onderzoeksprojecten aan en zet ze op met de associatie of met andere instellingen, zoals de Europese Commissie. Zij gaat samenwerkingsverbanden aan met verschillende departementen van de Universiteit Antwerpen, met andere hogescholen, met de maritieme industrie en met buitenlandse universiteiten. De hogeschool kijkt actief uit naar bijkomende onderzoeksgelden om haar projecten te financieren boven op de academiseringsgelden van de overheid. Deze laatste gebruikt zij nu om externen aan te trekken om onderwijsopdrachten gedeeltelijk of geheel over te nemen van

personeelsleden die aan wetenschappelijk onderzoek doen in de functie van mandaatassistent. De hogeschool stimuleert het onderwijzend personeel niet alleen om mee te werken aan wetenschappelijk onderzoek en om laatstejaarsstudenten aan te moedigen om deel te nemen aan een onderzoeksproject, maar ook om de competenties op onderwijskundig vlak en/of de expertise en competenties in het eigen onderwijsdomein verder te ontwikkelen of bij te werken.

De commissie stelt vast dat de instellingsbrede professionalisering georganiseerd wordt vanuit een gefundeerde algemene visie op leren en doceren, uitgaande van de principes van studentgecentreerd en competentiegericht onderwijs. Hiervoor ontwikkelde de hogeschool gunstige randvoorwaarden en instellingsbrede didactische studiesessies. Zij werkt nauw samen met het Expertisecentrum Hoger Onderwijs (ECHO) van de associatie, zowel in organisatie als in participatie.

Het ATP staat in voor de administratieve, technische en organisatorische omkadering. Hun ondersteunende taak is zeer uitgebreid en wordt duidelijk gewaardeerd door de andere personeelsleden en door de studenten. Deze geleding is doeltreffend en functioneel geïntegreerd in de opleiding. De communicatie- en informatiekanalen werken effectief en efficiënt. De commissie stelt vast dat *back-up* van personeel door personeel, als dat nodig is, degelijk uitgevoerd wordt onder andere door de brede kennis en kunde van het personeel en het sterke team dat zij vormen. De studenten vermelden specifiek het goede interactieve contact met het personeel en de sterke professionaliteit van ervaren personeel, vooral voor de nautische opleidingsonderdelen.

De docenten en het werkveld onderhouden nauwe contacten met elkaar. Het merendeel van de personeelsleden heeft ervaring in het werkveld opgedaan. De Koninklijke Belgische Redersvereniging biedt het onderwijzend personeel de mogelijkheid om gedurende de vakantieperiodes op verschillende schepen te varen en op die manier de laatste technische vernieuwingen te bestuderen.

De onderzoeksdeskundigheid van het personeel blijkt niet alleen uit de verworven diploma's, maar ook uit de publicaties, de deelname aan internationale congressen, de netwerken en de onderzoeksprojecten. Elf leden van het Onderwijzend personeel zijn houder van een brevet van kapitein ter lange omvaart, gelijkgesteld met een doctoraat, en acht, waarvan twee universiteitsprofessoren, behaalden een doctoraat op proefschrift. In het academiejaar 2007-2008 lopen er vijf projecten en bereiden twee leden van het Onderwijzend personeel zich voor op een doctoraat. De commissie stelt vast dat in de opleiding duidelijk trekkers en pioniers op academisch niveau actief zijn. De opleiding heeft voor haar onderzoeksprojecten overeenkomsten met de Universiteit Antwerpen, Universiteit Gent, Université de Liège, de maritieme industrie, buitenlandse universiteiten en binnenlandse organisaties.

De onderwijskundige-didactische bekwaamheid wordt in het kader van de onderwijsvernieuwing op peil gehouden en verder ontwikkeld door interne en externe professionaliseringsmogelijkheden.

In het academiejaar 2007-2008 staan 45 personen met het statuut van Onderwijzend personeel in voor de realisatie van het curriculum Nautische Wetenschappen. Van deze 45 personeelsleden zijn er 43 onderwijsgevenden waaronder drie contractuelen en vier universiteitsprofessoren. Het aantal voltijdse eenheden met statuut van Onderwijzend personeel in een effectieve onderwijsopdracht bedraagt 31,85 en het aantal studenten 445. Dit levert een gunstige student-docentratio van 13,97. Alle personeelsleden in de categorie onderwijs behoren ook tot de categorie onderwijs/onderzoek. Het aantal leden van het Onderwijzend personeel dat een substantiële rol vervult in bestaande onderzoeksprogramma's bedraagt voor de opleiding 14 op 45 of 31 %. Het percentage onderzoeksopdrachten voor de gehele groep actieve onderzoekers is 2.65 VTE.

Het percentage van personeelsleden met een doctoraat op proefschrift is vrij hoog. De commissie merkt wel op dat de ontwikkeling van het onderzoek deels op vrijwillige basis gebeurt: dit mag alleen tijdelijk zijn. Het is raadzaam te streven naar een beter focus op en planning van de onderzoekscapaciteit.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Inzet personeel.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Inzet personeel als **voldoende**

5.4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 4: voorzieningen:

In de leslokalen kunnen de docenten rekenen op degelijke audiovisuele ondersteuning. De labo's en de werkplaatsen zijn goed uitgerust met wetenschappelijke apparatuur en met de nodige ict-ondersteuning. De hogeschool beschikt over de modernste simulators: scheepsbrugsimulator, scheepsladingsimulator, scheepsmachinekamersimulator en scheepsradiosimulator. De manoeuvreersimulator of vaarsimulator wordt gehuurd van de Vlaamse Gemeenschap. De vijver van 50 000 m² met aanliggend botenhuis wordt gebruikt om oefeningen en onderzoeksprojecten uit te werken. De bibliotheek stelt een uitgebreide en actuele collectie ter beschikking. Op de computers in de bibliotheek en in de computerruimte kunnen een aantal databanken, zoals full-text databanken en bibliografische databanken worden geraadpleegd. Ook in het interbibliotheecair leenverkeer is voorzien. De studenten kunnen gebruik maken van 17 computers, die voorzien zijn van de nodige software, van een internetaansluiting of draadloze internetverbinding. Op verschillende plaatsen in de gebouwen zijn leerruimtes. De studentenfaciliteiten in de kelder vragen een stevige opknopbeurt. De hogeschool voert een helder beleid voor media en ict dat gericht is op studentgecentreerd en competentiegericht onderwijs, en op flexibilisering van het onderwijs. Hoewel het contactonderwijs nog domineert, evolueren de opleidingen geleidelijk naar meer 'blended learning' binnen een digitale leeromgeving. Daarom is sterk geïnvesteerd in de verbetering van de volledige netwerkinfrastructuur en de internettoegang. In het informaticaleslokaal staan 20 computers ter beschikking. Veiligheid en gezondheid krijgt de nodige aandacht door de werking van het Comité Preventie en Bescherming op het Werk.

De commissie heeft eveneens kennisgenomen van de vernieuwings- en uitbreidingsplannen van de Hogere Zeevaartschool Antwerpen. Deze houden in dat Campus Zuid wordt afgebroken en dat er een nieuw gebouw met klaslokalen, labo's voor onderwijs en onderzoek, burelen, sanitaire ruimten, een hangar en centrale verwarmingsruimten komt. Er wordt gestreefd naar 25 m² per student voor onderwijs en onderzoek. Ook Campus Noord bevindt zich in een proces van grondige renovatie.

De hogeschool/opleiding wendt een integrale aanpak aan om bij te dragen tot de persoonlijkheidsvorming van de studenten. Zij besteedt specifieke zorg aan de opvang en de begeleiding van eerstejaarsstudenten, aan studenten van allochtone herkomst, studenten met een beperkte sociaal-economische draagkracht en studenten afkomstig uit ontwikkelingslanden. De commissie stelt een volgehouden aandacht voor de student en de positie van de student vast. De coördinatie gebeurt door de dienst Studie- en studentenbegeleiding.

De nieuwe studenten krijgen brede en nuttige basisinformatie over de hogeschool en de opleidingen. Het intake-gesprek met de studentenbegeleider bij het begin van het academiejaar detecteert studenten met studieachterstand, studenten met leermoeilijkheden of met een beperkte sociaal-economische draagkracht. De student beslist later zelf of hij al dan niet verder gebruik maakt van de studiebegeleiding. De studenten kunnen ook rekenen op psychosociale hulp. De commissie waardeert de efficiënte uitwerking van het vooropgestelde drugsbeleid van de hogeschool waarbij niet vertrokken wordt van controle maar wel van preventie. Het Onderwijs- en examenreglement wordt jaarlijks geactualiseerd en bevat de volledige organisatorische interne regelgeving. Het verwijst ook naar de studiegidsen waarin de onderwijsdoelstellingen opgenomen zijn. De studiegidsen zijn goed toegankelijk, ook voor externen. Richtlijnen voor de stages, de bachelorscriptie en de masterproef vullen de studiegids aan.

Door het in voege treden van het flexibiliseringsdecreet is de kern van de studiebegeleiding verschoven van de traditionele studie(methode)begeleiding naar het coachen van studenten bij het uitstippelen van hun persoonlijk studietraject en de preventie van studieproblemen. Het Onderwijsontwikkelingsplan voor ogen, heeft de dienst Studie- en studentenbegeleiding een efficiënt doelgroepenbeleid uitgewerkt voor zowel vreemde studenten, studenten van allochtone herkomst, politieke vluchtelingen, studenten met leermoeilijkheden als studenten met een studieachterstand.

Bij aanvang van het academiejaar worden na overleg met de Studentenraad, een ombudspersoon en een plaatsvervanger aangesteld. De studenten krijgen uitgebreide en degelijke administratieve ondersteuning. Elke inkomende student heeft een student-buddy. De studentenpopulatie van de hogeschool bestaat uit een twintigtal verschillende nationaliteiten. Deze diversiteit aan studenten uit zowel de Europese Unie als uit niet-EU-landen is inherent aan de hogeschool. Dit draagt bij tot de ontwikkeling van de studenten en docenten tot ruimdenkende personen met een kritische houding in een multiculturele studie- en werkomgeving.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Voorzieningen.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Voorzieningen als **voldoende**

5.5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.1 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.2 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.3 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 5: interne kwaliteitszorg:

De hogeschool legde in het Onderwijsontwikkelingsplan haar strategische doelen tot 2010 vast op basis van haar visie op onderwijs/onderwijsinnovatie, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening. De daaraan gekoppelde strategische actieprogramma's getuigen van een structurele, doelgerichte en integrale aanpak van het beleid. In het kader van de academisering legde de Associatiefaculteit Nautische Wetenschappen (Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen) de kwaliteitscriteria voor de onderzoeksgebondenheid van de academische opleidingen en de verwevenheid van onderzoek en onderwijs vast. In het kader van de opvolging van de kwaliteitscriteria is een jaarlijkse inventarisatie van de onderzoeksprojecten, de samenwerkingsverbanden, de onderzoeksoutput, het gerealiseerd contract onderzoek en de valorisatieoutput gepland. Het kwaliteitsbeleid voor het onderwijs wordt ook meer en meer afgestemd op de eisen voor de academisering van de opleiding. Kwaliteitscontrole en kwaliteitsborging ontwikkelen zich in de context van de visitatie en de accreditatie van de opleidingen. Daarnaast legt de internationale regelgeving voor maritiem onderwijs door middel van het IMO verdrag van 1978, gewijzigd door de STCW95, de basis voor een wereldwijde geharmoniseerde minimumstandaard voor maritieme opleidingen.

Het IKZ-systeem van de hogeschool is een overkoepelend en permanent gecontroleerd kwaliteitsbeheersysteem. Het werd opgezet in het kader van de internationale doorlichting en accreditatie (IMO – STCW95) en resulteerde in een ISO9001:2000-certificering vanaf 2003. De hogeschool voldoet volledig aan zijn internationale verplichtingen en is volledig gecertificeerd. Daardoor kan de Belgische overheid via de Hogere Zeevaartschool Antwerpen vaarbevoegdheidsbewijzen en maritieme certificaten uitreiken aan de afgestudeerden van deze hogeschool.

De externe audits ten behoeve van de daarvoor noodzakelijke certificering getuigen er van dat dit aspect van het kwaliteitssysteem van de opleiding en de hogeschool degelijk en efficiënt uitgewerkt is en opgevolgd wordt.

De interne audit is voorzien voor elke onderwijsseenheid en voor de meeste ondersteunende diensten. De hogeschool voorziet daarnaast in metingen en analyses zoals de studentenenquête inzake kwaliteit van onderwijsdocenten, de studietijdmeting, alumni-enquête 2007, drugspreventie en drugsbeleid, en SWOT-analyse academisering.

De commissie beveelt nog wel aan om de studentenenquête inzake kwaliteit van onderwijs, en de studietijdmetingen te optimaliseren.

De cel Integrale kwaliteitszorg, maar evenzeer de commissie Wetenschapsontwikkeling, de dienst Studie- en studentenbegeleiding en de commissie Onderwijsorganisatie en onderwijsontwikkeling dragen bij tot de uitwerking van de kwaliteitszorg van de opleiding. De uiteenlopende verbetertrajecten worden opgevolgd door de algemeen directeur en de coördinator kwaliteitszorg.

De commissie merkt wel op dat de kwantificering van de verwevenheid van onderwijs en onderzoek, de vooropgestelde meetsleutels en streefwaarden weloverwogen zijn maar de academisering nog te jong om al volwaardige bijdragen geleverd te hebben. De progressieve ontwikkeling van de opleiding moet volgehouden en vastgehouden worden. De opleiding volgde de algemene aanbevelingen op die beschreven zijn in het Eindrapport Evaluatie IWT 2002 'Evaluatie van de inhoudelijke kwaliteit van de opleidingen' - Studiegebied : Industriële Wetenschappen en Technologie. Bij het onderwijsvernieuingsproces dat startte in het academiejaar 2004-2005 met de invoering van het eerste bachelorjaar, werd rekening gehouden met de algemene aanbevelingen gemaakt door de rapporten van zowel de VLHORA als van Deloitte & Touche.

De verantwoordelijkheden voor het kwaliteitsbeleid zijn goed uitgewerkt op bestuursniveau. De doorstroming doorheen de opleiding is verzekerd onder andere door de bespreking van de kwaliteitsplannen in de Commissie Onderwijsontwikkeling en de daarop volgende implementatie van de verbeterprojecten in de onderwijseenheden en ondersteunende diensten. Het personeel is verantwoordelijk voor de inhoudelijke formulering en uitwerking van de verbeteracties die resulteren uit de metingen en de informatie van studenten en het werkveld. De studenten en de hogeschool zijn gelijkwaardige gesprekspartners en studentenparticipatie resulteert in oprechte en concrete inspraak. Ook in de focusgroepen nemen de studenten een centrale plaats in om de sterke en zwakke punten van zowel het onderwijsproces als de randvoorwaarden ervan te onderkennen. De studenten geven aan dat zij de inspraakmogelijkheden in het beleid en de verbetertrajecten sterk appreciëren en ter harte nemen. De commissie stelt vast dat de band tussen de Hogere Zeevaartschool Antwerpen en haar afgestudeerden zeer hecht en loyaal is. De overgrote meerderheid van de afgestudeerden, 91%, vindt het belangrijk een band met de hogeschool te behouden en 60% doet dit ook effectief op geregelde basis. In 2006- 2007 werd een alumni-website opgestart als communicatiekanaal met de afgestudeerden. De commissie stelt vast dat het draagvlak voor kwaliteitszorg bij de studenten, het personeel, de afgestudeerden en het werkveld zeer groot en degelijk is. Alle partners zijn effectief en efficiënt betrokken. De contacten zijn goed, goed gestructureerd en de feedback naar de betrokkenen is goed. Vooral het beroepenveld geeft de verbeterslag aan in de betrokkenheid.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Interne kwaliteitszorg.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Interne kwaliteitszorg als **voldoende**

5.6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.1 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.2 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 6: resultaten:

De commissie concludeert dat de opleiding haar doelen realiseert, zowel voor het varen als aan wal. De leerdoelen worden op een bewuste en geplande wijze gerealiseerd. Dat blijkt duidelijk uit de gesprekken met de studenten, het werkveld en de afgestudeerden. De afgestudeerden hebben een brede algemene vorming, verschillende mogelijkheden tot specialisatie in het beroep en in het onderzoek in nautische en aanverwante domeinen. Het academiseringsproces is zowel op het niveau van het onderwijs als van het onderzoek in volle ontwikkeling en uit zich in tal van projecten, samenwerkingsverbanden en onderwerpen van masterproeven. Tijdens de opleidingen wordt een gepaste onderzoeksattitude aangebracht. Dit maakt de aansluiting op de masterscriptie mogelijk. De masterscripties bewijzen dat de studenten een probleem of onderzoeksvraag kunnen formuleren en uitwerken, de geschikte informatiebronnen gepast kunnen verwerken, komen tot duidelijke en verantwoorde besluiten en dat in staat zijn kritisch te reflecteren over het zelfstandig gevoerde onderzoek.

De jaarlijkse externe audits van Det Norske Veritas (DNV) geven een positieve evaluatie van het gerealiseerd niveau van het beroepsgerichte gedeelte van de opleiding. Ook de reders en de maritieme sector geven aan dat het gerealiseerde beroepsgerichte niveau zeer degelijk is. De afgestudeerden bezitten de competenties die nodig zijn voor een goede beroepsuitoefening.

De opleiding is in staat een kwalificatie te geven voor twee beroepsmogelijkheden namelijk een loopbaan op zee en een nautische functie aan wal. Dit uit zich in de vaststelling dat de afgestudeerden doorgaans eerst een carrière uitbouwen op zee en vervolgens aan de wal. De commissie merkt op dat ook al is het niveau van de opleiding goed - het raadzaam blijft om het evenwicht tussen professionalisering en academisering te blijven bewaken; - voor het varen moet de actieve kennis van het Engels op peil gehouden worden.

Het slaagcijfer schommelt in de loop van de laatste vijf jaar, maar er is er een duidelijke trend aan te geven. De gemiddelde studieduur bedraagt vier jaar en zeven maanden, wat behoorlijk is. Grondig onderzoek naar niet slagen of naar studie-uitval is nog niet gebeurd, maar er wordt wel veel zorg aan besteed door de docenten. Onderzoek naar de uitval in de verschillende jaren wordt op korte termijn opgestart. De commissie beveelt aan om de mogelijkheden om de slaagpercentages op te drijven verder te onderzoeken. De opleiding maakt goede analyses van de struikelvakken. Het verdient aanbeveling te onderzoeken hoe en in hoeverre dat past in het kader van de STCW95-standaard enerzijds en de academisering anderzijds.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Resultaten.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Resultaten als **voldoende**

6 Oordelen visitatiecommissie

De onderstaande tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie uit hoofdstuk 5 weer.

Onderwerp	oordeel	facet	oordeel
1 Doelstellingen	Voldoende	1.1 niveau en oriëntatie	Goed
		1.2 domeinspecifiek referentiekader	Goed
2 Programma	Voldoende	2.1 eisen gerichtheid	Goed
		2.2 relatie doelstellingen - programma	Goed
		2.3 samenhang programma	Goed
		2.4 studielast	Goed
		2.5 toelatingsvoorwaarden	Voldoende
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming tussen vormgeving en inhoud	Goed
		2.8 beoordeling en toetsing	Goed
		2.9 masterproef ⁶	Goed
3 Inzet personeel	Voldoende	3.1 eisen gerichtheid	Goed
		3.2 kwantiteit	God
		3.3 kwaliteit	Goed
4 Voorzieningen	Voldoende	4.1 materiële voorzieningen	Goed
		4.2 studiebegeleiding	Goed
5 Interne kwaliteitszorg	Voldoende	5.1 evaluatie resultaten	Voldoende
		5.2 maatregelen tot verbetering	Voldoende
		5.3 betrokkenheid	Excellent
6 Resultaten	Voldoende	6.1 gerealiseerd niveau	Goed
		6.2 onderwijsrendement	Voldoende

Eindoordeel van de visitatiecommissie: positief

O: onvoldoende; V: voldoende; G: goed; E: excellent

⁶ Enkel voor masteropleidingen

7 Oordelen NVAO

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het oordeel van de NVAO weer.

Onderwerp	oordeel
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzeningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel van de NVAO: positief

O: onvoldoende; V: voldoende

8 Opmerkingen en bezwaren van instelling

Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport.

De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport.

Het accreditatierapport is tot stand gekomen op basis van een externe beoordeling van de opleiding Master in de nautische wetenschappen/Master en sciences nautiques van Hogere Zeevaartschool uitgevoerd door Vlaamse Hogescholenraad.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

Parkstraat 28

Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG

T 31 70 312 23 00

F 31 70 312 23 01

E info@nvaio.net

W www.nvaio.net

Aanvraagnummer #4247

De accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2010-2011 tot het einde van 2015-2016